

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

**V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених
“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 25-26 травня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 25-26 травня 2023 р.) 175 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та лінгводидактики Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку

Збірник матеріалів V Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Семенов Ігор Сергійович, аспірант кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університету імені К.Д. Ушинського

Науковий керівник **Борінштейн Євген Русланович**, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університету імені К. Д. Ушинського»

СВОБОДА АБО СМЕРТЬ, ЯК ЕКЗИСТЕНЦІЙНА ПРОБЛЕМА В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Питання свободи та смерті є проблемою і водночас сенсом існування багатьох поколінь у всьому світі, бо ці поняття визначають умови буття. Докладно це питання досліджувалося в екзистенціалізмі.

Екзистенціалізм – це різновид філософської думки, яка експлікується в рамках людського життя і визначає становище в ньому людини, переглядаючи поняття свободи і смерті з погляду існування (екзистенції), при якій людина абстрагує від власної індивідуальності, осмислює буття поза своїм існуванням.

Проблема пригнічення смертю людського життя, що простежується з самого зародження філософської думки, набула найбільшої значимості в екзистенціалізмі на початку ХХ ст., не втрачає актуальності й досі [6, 68].

Якщо розглянути феномен людського життя в певній цілісності, то момент народження знаменує його початок, а смерть, будучи незаперечним фактом екзистенції, зумовлює його завершення. Однак смерть як екзистенціал людського буття з'являється не тільки при відході людини з життя. Смерть втягнута в нього та бере безпосередню участь як щось, що тяжіє над людським існуванням. Це щось визначається в екзистенціалізмі як буття до смерті.

Свобода також з давніх-давен є предметом досліджень. Вона завжди відіграла найважливішу роль в житті людини, при цьому вона завжди являлась суб'єктивним феноменом. Адже кожен має про неї своє, завжди унікальне і неповторне уявлення [1, 150]. Уявлення про свободу в тій чи іншій формі можна зустріти на кожному з етапів історичного розвитку людства. Найбільший внесок у осмислення свободи завжди вносили філософи.

Свобода – це можливість самому приймати рішення та нести за них відповідальність. Цей феномен психічний, суто людський. З таким характером її пов'язаний, мабуть, той факт, що розглядалася вона, головним чином, у філософії, а також у художній літературі, – тобто в таких сферах, де немає вимог суворості науковості.

Людина сама створює своє майбутнє за допомогою свого вільного вибору, за яким слідує відповідальність перед самою собою та людством. Неминучий вибір – фундаментальне судження екзистенціалізму. Уникнення цього судження і спроба «підміни» поняття свободи – це спосіб уникнення усвідомлення того, що особистість абсолютно вільна і сама вибирає своє існування.

Без свободи як суб'єктивного відчуття самостійності, відповідальності, людина навряд чи змогла б багато чого досягти і стати психологічно зрілою особистістю. Тому, в усі часи люди прагнули свободи, для багатьох була важлива незалежність. Але прагнучи цього, не всі усвідомлювали справжнє значення слово «свобода» і те, якими шляхами її домагаються. Найчастіше у повсякденній свідомості свобода виступала негативною цінністю, з розряду тих, які усвідомлюються тільки тоді, коли людина втрачає цю цінність [5, 104].

Це підтверджується сучасною ситуацією в українському суспільстві. Адже зараз, як ніколи раніше ми розуміємо важливість свободи.

Масовий досвід українців, які зараз переживають війну, щоденна можливість зустрічі зі смертю – це досвід особливий, це присутність на краю життя, яке може обірватися будь-якої миті [2]. Саме від цього і почуття, і думки набувають особливої чіткості та різкості. Саме під час війни ставляться і переосмислюються питання не лише про те: «Що таке життя, а що таке смерть?» – як це робилось зазвичай. Ставиться питання: «Що таке свобода? І скільки я готовий віддати за неї?».

Війна – це спосіб зрозуміти, від чого може відмовитись наш народ, а від чого він не може відмовитися за жодних умов.

Саме з початком повномасштабної війни в Україні склалася така ситуація, що наші давні націоналістичні гасла «Воля або смерть», «Здобудеш свободу або загинеш у боротьбі за неї» сьогодні актуальні, як ніколи [3]. Адже українці завжди були волелюбним народом і прагнули свободи та незалежності. І хоча наші пращури не раз зазнавали поразки у спробі проголосити незалежність, а територія країни ділилася між різними країнами, якби не національний дух та постійна боротьба, сучасної України могло б не бути [4].

Це є причиною того, що в сучасних українців неймовірно та недооцінене ворогом почуття свободи. Бо коли українські воїни кажуть, що будуть битися на смерть, вони це і мають на увазі. Саме тому, ми довели усьому світу, що готові боротись до кінця. Адже історично наша нація так довго виборювала свою незалежність і більше не хоче втратити її.

Список використаних джерел

1. Бліхар В. С. Філософсько-правова інтерпретація свободи волі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія Право. 2015. Вип. 34. Т. 3. С. 149–152.

2. Валетов Я. Свобода чи смерть. URL: <https://www.pravda.com.ua/ukr/columns/2022/03/21/7333269/> (дата звернення 17.01.23)
3. Переможемо або поляжемо. Сьогодні, як ніколи, актуальні наші націоналістичні гасла «Воля або смерть», «Здобудеш свободу або загинеш у борні за неї». URL: <https://galychyna.if.ua/analytic/peremozhemo-abo-polyazhemo-sogodni-yak-nikoli-aktualni-nashi-natsionalistichni-gasla-volya-abo-smert-zdobudesh-svobodu-abo-zaginesh-u-borni-za-neyi/> (дата звернення 17.01.23)
4. Поляківський Ю. Українці показали світу, що свобода варта того, щоб за неї помирати. URL: https://tvoemisto.tv/exclusive/ukraintsi_pokazaly_svitu_shcho_svoboda_varta_togo_shchob_za_nei_pomyraty_yuriy_polyakivskyy_128778.html (дата звернення 17.01.23)
5. Свендсен Л. Фр. Г. Філософія свободи / пер. з норв. Л.: Вид-во Анетти Антоненко; Київ: Ніка-Центр, 2016. 336 с
6. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Київ: КСД, 2016. 160 с.

Шелест Анастасія Леонідівна, здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, факультет економіки, менеджменту та психології, група 3-6

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА УКРАЇНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ПІД ЧАС ВІЙНИ

Соціальні медіа мали значний вплив на всі сфери [1] суспільства в усьому світі, і Україна не стала виключенням. Платформи соціальних мереж стали потужним інструментом для поширення інформації і під час воєн. Так, в Україні громадяни, журналісти та учасники бойових дій можуть обмінюватися останніми новинами, фотографіями та відео в режимі реального часу, надаючи інформацію про ситуацію на місцях з перших вуст, що дозволяє швидко поширювати новини, зображення і відео, які можуть формувати громадську думку і впливати на наратив конфлікту. Також соціальні медіа використовуються для поширення пропаганди і ведення психологічної війни. Сторони конфлікту можуть використовувати соціальні мережі для поширення дезінформації, фейкових новин і маніпуляцій з візуальними зображеннями, щоб формувати громадську думку, сіяти розбрат і здобувати підтримку своєї справи. Соціальні медіа використовуються під час воєн для підвищення обізнаності про гуманітарні кризи та координації зусиль з надання допомоги. Користувачі